

JOSEF M. BERGLUND

* 22.3.1879 † 6.3.1970

Efter en tioårig svårt rörelsehämmande sjukdom avled disponenten JOSEF M. BERGLUND den 6 mars 1970 i en ålder av nära 91 år. Han var född på släktgården Gimmene i Vättaks socken i Skaraborgs län som den yngste bland 12 syskon, barn till godsägaren David Wilhelm Berglund och Sofia Eriksson.

Josef Berglund började på KTH 1899 på dess kemilinje, men blev under jullovet första året så intresserad av gruvhanteringen efter ett besök i Garpenbergs gruvor att han vid vårterminens början övergick till gruvlinjen och utexaminerades sedan som bergsingenjör 1902. Inom gruvnäringsen kom också hans företagsamhet, tekniska kunnande och praktiska affärsbegåvning till sin fulla rätt. De mångskiftande insatserna och de djärva greppen för att lösa för gruvnäringsen viktiga problem, inte minst de som aktualiserades under världskrigens avspärrningstider, belyses till en del av några korta uppgifter från hans verksamma liv.

Omedelbart efter sin ingenjörsexamen for han till USA där han under två år bl. a. studerade träkolsugnar i Minnesota och byggde efter sin återkomst några större träkolsanläggningar vid norrländska sågverk. Som Jernkontorets stipendiat studerade han 1905 träkolning i Österrike och

Tyskland och företog 1907 en studieresa till bl. a. koppargruvor i USA, Mexico och Cuba. 1907 fick han anställning vid Ickorrbottens Gruv AB där han som gruvingenjör och disponent stod för järnmalmsfältets utbyggnad. Med undantag av kortare avbrott kvarstod han vid företaget till 1915 då han flyttade till Ludvika och började egen verksamhet.

1916 bildade han Malsjöbergs Gruv AB som bröt några järngruvor i Ludvikatrakten. Som en av de allra första i Sverige införde han 1920 skumflotationsanrikning i sin i egen regi bedrivna Brunnsviks Silvergruva norr om Ludvika. Där måste han på egen hand lösa de problem som var förknippade med denna då nya metod. 1927 övertog han ledningen av Margretelunds Gruv AB som bröt kvarts och fältspat i Stockholms skärgård. Genom tekniska förbättringar och aktiv marknadsföring lyckades han göra rörelsen till en lönsam affär. För Johnsonkoncernens räkning förvärvade Berglund Knabens Molybdengruvor i Norge, varvid han tillsammans med en norsk verkmästare löste problemet att avlägsna den kopparkis som förorenade molybdensligen. Gruvan blev under 1930-talet utbyggd till en av världens största molybdengruvor vid denna tidpunkt.

Allt vad han ägde och hade satsade Berglund 1934 på köp för egen räkning av Yxsjö Gruvor där han tillsammans med kompanjonen direktör Ragnar Nilsson, trots många vänners avrådan, satte igång undersökningar av scheelitmalmen. Två år senare var anrikningsverket i drift. Företaget blev en klar framgång och genom önskad ökad brytning kunde gruvan trygga Sveriges behov av volfram under det andra världskriget. För sin insats att lösa dessa anrikningsproblem erhöll Berglund 1946 IVA:s stora guldmedalj. Gruvan måste nedläggas 1963 på grund av de då låga volframpriserna förorsakade av kinesisk dumping på världsmarknaden, men Berglund fick dock glädjen uppleva att gruvan igångsattes på nytt av det bolag som köpte gruvan 1969. Då Berglund 1943 överlät den direkta driftsledningen i Yxsjö till sonen Lars, öppnade han och Ragnar Nilsson en volframgruva i Tjällmo i Östergötland där driften pågick till 1959 då den ovanligt rika malmen var utbruten. Till underlättande av molybdenförsörjningen startade och drev de båda molybdenproduktion i Bispsberg, Uddgruvan och Riddarhyttan åren 1939–1945. Knapphet rådde under kriget på flusspat. Genom Berglunds förutseende kunde brytning härav igångsättas i Simrishamnstrakten.

Berglunds aktivitet ända upp i 80-årsåldern utlöste intresse för uranprospektering och han skaffade sig en rad olika instrument härför som

han medförde vid sina strövtåg i skog och mark. Intresset för vad som tilldrog sig inom svensk gruvhantering höll han levande in i det sista. Under sin krafts dagar ägnade han fritiden åt jakt och fiske och då helst på fädernegården Gimmene vars viltrika marker och kräftrika vatten han väl kände och längtade till. I yngre dar verkade han aktivt i det politiska och kommunala livet i Ludvika.

Josef Berglund var typen för en enskild företagare med föredömlig framåtanda, initiativrik och entusiastisk för sin gärning samt med en självtillit och en livsvilja som följde honom till slutet av hans levnad. Han bröt sin malm med heder och framgång och många är de vänner som med uppskattning minnes honom som en boren bergsman och hjälpsam Gillebroder.

Berglund var under 62 år förenad i ett lyckligt äktenskap med Britta Maria Sundh från Kärrgruvan, Norberg, vilken i första hand jämte äldsta dottern Ragnhild ömt vårdade maken och fadern under de långa sjukdomsåren. Förutom maken och dottern Ragnhild, gift med reklamkonsulent Torsten Mallander, Malmö, stod som närmast sörjande dottern Margareta, gift med professor Gotthard Björling, Djursholm, sönerna Lars, bergsingenjör och konsulterande ingenjör, Ludvika och Nils-Åke, bergsingenjör och gjuterichef i Svedala samt deras hustrur och makan till den 1967 bortgångne sonen Carl-Wilhelm, vid sin död direktör vid AB Addo, Malmö och vars eftermäle återfinnes i Gillets tidigare dödsrunor.

Josef Berglund inträdde i Gillet 1931 och innehade dess VI länk.

Sancte Örens Gilles Högtidsdag den 23 april 1970.

John Hedlund